

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ INVALUABLE EXPERIENCE

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

PETRIT ČEKU gitara
PAVAO MAŠIĆ čembalo i orgulje
GITARSKI TRIO ELOGIO
ZAGREBAČKI SOLISTI

U subotu, 18. ožujka 2017., u 19 i 30 sati

AGUSTÍN BARRIOS MANGORÉ:

Chôro de saudade za gitaru
Un sueño en la floresta za gitaru

Petrit Čeku, gitara

JOAQUÍN RODRIGO:

Fantasia para un gentilhomme za gitaru i orgulje

(izvorno za gitaru i orkestar)

Villano y ricercar
Espanoleta y fanfare de la caballería de Nápoles
Danza de las hachas
Canario

Petrit Čeku, gitara
Pavao Mašić, orgulje

WOLFGANG AMADEUS MOZART:

Sonata za glasovir u a-molu, br. 8, K. 310

(obrada za gitarski trio: Petrit Čeku)

Allegro maestoso
Andante cantabile con espressione
Presto

Gitarski trio *Elogio*
Petrit Čeku, gitara
Tomislav Vukšić, gitara
Pedro Ribeiro Rodrigues, gitara

ANTONIO VIVALDI:

Koncert za mandolinu i gudače u C-duru, RV 425

(transkripcija za gitaru)

Allegro
Largo
Allegro

Petrit Čeku, gitara
Pavao Mašić, čembalo
Zagrebački solisti

ANTONIO VIVALDI:

Koncert za lutnju i gudače u D-duru, RV 93

(transkripcija za gitaru)

[*Allegro*]
Largo
Allegro

Petrit Čeku, gitara
Pavao Mašić, čembalo
Zagrebački solisti

ZAGREBAČKI SOLISTI

Koncertni majstor: Krunoslav Marić

Violine:
Đana Kahrman
Ivo Jukić
Mislav Pavlin
Davor Philips
Ivan Novinc

Viole:
Hrvoje Philips
Lucija Brnadić

Violončela:
Smiljan Mrčela
Zlatko Rucner

Kontrabas: Mario Ivelja

Poslije koncerta razgovor s umjetnikom vodi **Branimir Pofuk**, a potom će u Visokom prizemlju Dvorane biti organizirana prodaja dvostrukog diskografskog izdanja *The Cello Suites* J. S. Bacha Petrita Čekua uz njegovo prisustvo.

„Karizma i glazbeni genij ovog izvanserijskog interpreta zaustavlja dah, seli u sferu izvan vremena, fascinira i otkriva nikad upoznat i doživljen smisao djela koje predstavlja. Virtuoz briljantne tehnike i piana koja doslovce dodiruju tišinu, jedan je od najtraženijih gitarista mlađe generacije danas u svijetu.“

Jana Peršić: „Nejasno pitanje“ prouzvodi Petrit Çeku.“
Večernji list, 9. kolovoza 2014. (internetsko izdanje)

Petrit Çeku (Prizren, Kosovo, 1985.) počeo je glazbeno obrazovanje u rodnom gradu u suradnji s Luanom Sapunxijem. Preseljenjem u Zagreb, 2002. godine, nastavio je naobrazbu u klasi Xhevdeta Sahatxhije, a potom u klasi Darka Petrinjaka na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje 2008. godine stječe diplomu. Slijedeći svoj dječjački san, odlazi na usavršavanje u klasu gitarista Manuela Barrueca od 2009. do 2013. godine na konzervatoriju Peabody u Baltimoreu (SAD). Çekuov izvanredni senzibilitet i ekspresivnost privlače publiku i kritičare diljem svijeta. Gitaristički kritičar Colin Cooper nazvao ga je „solistom visokih mogućnosti“. Petrit Çeku nastupao je diljem Europe i Sjeverne Amerike na solističkim recitalima te kao solist na simfonijskim koncertima s orkestrima poput Simfonijskog orkestra iz Allentowna, Simfonijskog orkestra iz Baltimorea, Komornog orkestra Češke filharmonije, Orkestra državnog ermitaža u Sankt Peterburgu i Simfonijskog orkestra Albanske radiotelevizije. Suradivao je i s najvažnijim orkestrima u Hrvatskoj, poput Zagrebačke filharmonije, Dubrovačkog simfonijskog orkestra te Simfonijskog orkestra Hrvatske radiotelevizije. Također, redovito nastupa s poznatim ansablom Zagrebački solisti te gitarskim triom *Elogio*.

„Da bi se postigla sloboda u muzici, treba poštivati ogroman broj pravila. Kako bi se došlo do tog 'prostora' gdje se može uzeti slobodu interpretacije, treba znati pravila, treba svladati niz prepreka. To i jest najteže u interpretaciji. Ako se direktno ide 'u slobodu', to može dovesti do raspada cijele muzičke ideje. Može nastati kaos.“

Dobroslav Silobričić: „Gitaristički virtuoz svjetskog glasa Petrit Çeku za Jutarnji
"Sviram noktima. Moram ih rašpati dva puta dnevno.“
Jutarnji list, 4. listopada 2015. (internetsko izdanje)

„...Ne mogu vam to racionalno objasniti, to zvuči romantično, poetski. Imam stotine i stotine koncerata iza sebe pa vam s odgovornošću mogu reći da je slušatelj - suizvođač. Koncentracija slušatelja daje sjaj glazbi koju izvodim. Svaki slušatelj mora znati da je i on, zapravo, komorni glazbenik koji je zajedno sa mnom. Klasična glazba je zahtjevna, traži predanog slušatelja. Tišina koja nastaje u dvorani zna biti glavni problem slušatelju. Tišina im zna i smetati. Jer, današnji svijet je tako pun neorganiziranih i nekontroliranih zvukova. Zato je doza tišine – jako zdrava. Tišina i organizirani zvuk. To je pravi koncert. Znate, tišina je ustvari – najbolja glazba. Skladatelji odavno koriste tišinu kao – dio glazbe...“

Dobroslav Silobričić: „Gitaristički virtuoz svjetskog glasa Petrit Çeku za Jutarnji 'Sviram noktima. Moram ih rašpati dva puta dnevno'“. *Jutarnji list*, 4. listopada 2015. (internetsko izdanje)

Tijekom bogate karijere osvojio je devet prvih nagrada na međunarodnim gitarskim natjecanjima, među kojima se izdvajaju natjecanja *Michele Pittaluga* u Alessandriji (Italija, 2007.), *Schadt* u Allentownu (SAD, 2011.), *Maurizio Biasini* u Bologni (Italija, 2011.) te *Christopher Parkening* u Malibuu (SAD, 2012.). Çeku je prvu studijsku ploču sa skladbama J. S. Bacha, J. Rodriga, G. Regondija i V. Ascencija objavio 2008. godine pod etiketom američke diskografske kuće *Naxos*.

Iste je godine nagrađen godišnjom nagradom *Mladi glazbenik godine* koju dodjeljuju Zagrebačka filharmonija i Hrvatska poštanska banka. Godine 2005. dobio je Nagradu *Ivo Vuljević* koju dodjeljuje Hrvatska glazbena mladež te je pobijedio na Međunarodnom natjecanju *Ferdo Livadić* koje se održava u sklopu festivala Samoborska glazbena jesen. Godine 2016. španjolska izdavačka kuća *Eudora* objavila je njegove snimke kompletnih Bachovih suita za violončelo u obradama Valtera Dešpalja. Petrit Çeku svira na gitari američkoga graditelja Rossa Gutmeiera.

Fotograf: Dardan Rushiti

Fotograf: Smitjka Gušćak

Gitarski trio Elogio osnovali su Petrit Ćeku, Pedro Ribeiro Rodrigues i Tomislav Vukšić. Porijeklom iz različitih zemalja, trio je povezala glasovita gitaristička klasa Darka Petrinjaka na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Vođeni željom za sviranjem djela velikih skladatelja, koja nije moguće izvoditi na jednoj gitari, članovi trija na repertoar uvrštavaju obrade orkestralnih i glasovirskih skladbi. Trio *Elogio* izvodi i originalna djela za tri gitare, ponajprije djela nastala zahvaljujući Zagrebačkom gitarskom triju. Za trio *Elogio* Krešimir Seletković napisao je skladbu *PErPETuum mobile*, čiji naziv sadrži inicijale imena članova trija *Elogio*, a djelo je praižvedeno na Dubrovačkim ljetnim igrama 2013. godine. Trio je 2011. godine održao koncert u sklopu donatorskog ciklusa namijenjenog obnovi zagrebačke palače Gvozdanović, koji je pokrenuo Muzej za umjetnost i obrt u suradnji s Hrvatskom radiotelevizijom. DVD snimku koncerta izdala je izdavačka kuća *Orfej*.

Tomislav Vukšić (Zagreb, 1980.) počeo je školovanje na Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskog, a diplomirao u klasi Darka Petrinjaka na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, dovršivši školovanje usavršavanjem na Kraljevskom konzervatoriju u Haagu, u klasi Zorana Dukića. Pohađao je i majstorske tečajeve gitaristâ Pavela Steidla, Carla Marchionea, Pabla Márqueza, Aniella Desiderija, Timoa Korhonena, Angela Gilardina, Thomasa Offermana, Ane Vidović i drugih. Tijekom studija u Haagu Tomislav Vukšić osvojio je stipendiju *Huygens Scholarship Programme* koja se dodjeljuje samo najtalentiranijim studentima. Osvojio je niz nagrada u Hrvatskoj i izvan nje, među kojima prvu nagradu i nagradu publike na Festivalu *Alhambra Gitaar 2007*. (Alkmar, Nizozemska), drugu nagradu na Festivalu *Twents Gitaar 2007*. (Enschede, Nizozemska), prvu nagradu na natjecanju *Guitarmania 2006*. (Almada, Portugal), drugu nagradu na *Nacionalnom natjecanju studenata glazbe i plesa 2003*. (Dubrovnik). Tomislav Vukšić nastupio je u mnogim europskim zemljama, kao solist i kao član gitarskog trija *Elogio*. Podučava gitaru na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

Pedro Ribeiro Rodrigues (Mira de Aire, Portugal, 1984.) s deset godina počeo je svirati klasičnu gitaru i klarinet, upisavši glazbeni studij u rodnom gradu u klasi Dejana Ivanovića. Osvojio je prvu nagradu na Gitarističkom natjecanju *São João da Madeira 2003*. godine. Iste godine počinje studij gitare na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u klasi Darka Petrinjaka, gdje je diplomirao 2007. te dovršio poslijediplomski studij 2010. u klasi istog profesora. Pedro Ribeiro Rodrigues bavi se podučavanjem glazbe, obrađivanjem i izvođačkom praksom kao solistički i komorni glazbenik. Nastupio je na brojnim koncertima diljem Europe. Na CD-u u izdanju portugalske izdavačke kuće *Numerica* snimio je vlastite transkripcije devet sonata portugalskog skladatelja Carlosa Seixasa.

Pavao Mašić (Šibenik, 1980.) počinje glazbeno školovanje u rodnom gradu. Na Muzičkoj akademiji u Zagrebu diplomirao je studije čembala, orgulja i glazbeno-teorijskih disciplina, a potom je završio poslijediplomski studij orgulja u razredu Kei Koito na Visokoj školi za glazbu u Lausanni i čembalo u razredu dr. Roberta Hilla i Michaela Behringera pri Visokoj školi za glazbu u Freiburgu u Breisgauu. Dodatne umjetničke impulse dobiva radom s istaknutim umjetnicima kao što su Bob van Asperen, Ton Koopman, Laurence Cummings, Anđelko Klobučar, Daniel Roth, Luigi Ferdinando Tagliavini, Christoph Bossert, a od 2008. do 2013. kontinuirano se usavršava kod najistaknutijih čembalista današnjice kao što su Pierre Hantaï, Christophe Rousset i Skip Sempé. U listopadu 2013., kao stipendist Francuske akademije u Rimu (stipendija koja nasljeđuje povijesnu tradiciju nagrade *Prix de Rome*) odlazi na studijski boravak posvećen interpretaciji francuske glazbe za čembalo u Vili Medici. Dobitnik je niza hrvatskih i inozemnih nagrada i priznanja, među kojima se izdvajaju *Grand Prix Bach de Lausanne* (Švicarska, 2006.), *Andrea Antico da Montona* (Hrvatska, 2006.) te Nagrada *Ivo Vuljević* za najuspješnijeg hrvatskog mladog glazbenika u 2006. Godine 2009. bio je laureat na *1. Concorso internacional CAI de Organo* (Zaragoza), dok su osobito uspješnu 2010. obogatile sve tri nagrade koje istaknutim umjetnicima dodjeljuju Varaždinske barokne večeri: Nagrada *Ivan Lukačić*, Nagrada *Jurica Murai* te Vjesnikova nagrada *Kantor* za najbolju interpretaciju skladbi J. S. Bacha. Njegov prvi solistički album u izdanju *Croatia Recordsa* pod nazivom *1685.*, posvećen djelima za čembalo J. S. Bacha, G. F. Händela i D. Scarlattija, nagrađen je dvjema diskografskim nagradama *Porin* te je proglašen najboljim albumom klasične glazbe u 2012. godini. Albumi koji slijede također su odlično prihvaćeni i od publike i od struke: u 2013. objavljen je *Porinom* nagrađeni album orguljskih skladbi J. S. Bacha pod nazivom *100% BACH*, ostvaren s orguljašem Antom Knešaurom, dok je potkraj 2014. objavljen dvostruki album *Skladbi za orgulje Anđelka Klobučara* koji osvaja čak četiri *Porina* u nizu kategorija klasične glazbe. S orguljašem Antom Knešaurom izveo je integralni orguljski opus J. S. Bacha u opsežnom koncertnom ciklusu od 17 recitala (2010.-2012.). Za taj je jedinstveni pothvat u Hrvatskoj primio dvije ugledne nagrade: Nagradu *Milka Trnina* i Nagradu grada Zagreba. Među nizom uspješnih projekata valja istaknuti i autorski projekt *L'Amour tendre, l'Amour cruel* (Ljubav nježna, ljubav okrutna) ostvaren s Hrvatskim baroknim ansambлом, za koji je 2014. godine Mašić osvojio nagradu *Orlando* Dubrovačkih ljetnih igara i Hrvatske radiotelevizije. Djeluje kao glavni orguljaš crkve sv. Marka u Zagrebu. Usporedno djeluje kao docent na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Od 2015. godine stalni je član Zagrebačkih solista.

Fotograf: Mirko Cvjetko

Ansambel **Zagrebački solisti** osnovan je 1953. godine u sklopu Radio Zagreba, pod umjetničkim vodstvom glasovitoga violončelista Antonija Janigra. U više od šest desetljeća Zagrebački solisti održavaju kvalitetu muziciranja na zavidnoj razini, a redovito je prezentiraju i na prestižnim svjetskim koncertnim pozornicama. Do sada su Zagrebački solisti održali više od 3500 koncerata na svim kontinentima, u najvećim svjetskim centrima i najslavnijim koncertnim dvoranama, a uz njih su muzicirali brojni ugledni solisti. Snimili su više od sedamdeset nosača zvuka, i to za diskografske kuće kao što su *Vanguard, EMI, ASV, Eurodisc, Melodia, Hispa-vox, Pickwick, Croatia Records i EDI* te *cpo* i *audite*. Od 2012. godine Zagrebački solisti nastupaju uz violinista Sretena Krstića kao svojega koncertnog majstora, koji je ujedno i koncertni majstor glasovite Münchenske filharmonije (jedan od deset najboljih orkestara u svijetu). S maestrom Krstićem, Zagrebački solisti ostvarili su zamjetne nastupe u Hrvatskoj i u svijetu. Ansambel je posljednjih godina nastupao na turnejama po Grčkoj, Japanu, Rusiji, Njemačkoj, Austriji, Italiji, Francuskoj i Španjolskoj. Zagrebački solisti nagrađeni su brojnim nagradama i priznanjima u Hrvatskoj i u inozemstvu. Repertoar Zagrebačkih solista uključuje barokna, klasicistička i romantička djela, ali i djela suvremene glazbe. Posebno pomno biraju djela hrvatske glazbe koja predstavljaju u svijetu. Zagrebački solisti simboliziraju bogatstvo umjetničkog izričaja cjelokupne hrvatske glazbene baštine. Njihovo šezdesettrogodišnje djelovanje ne prestaje karakterizirati entuzijizam i želja za izvođenjem djela hrvatskih skladatelja, što će pokazati i ove, 63. sezone, praizvedbom djela skladatelja Srećka Bradića. Zagrebački solisti, uz predstavljanje vrhunske glazbene umjetnosti,

suraduju i s eminentnim jazz i pop izvođačima, povezujući na taj način različite glazbene pravce šireći krug svoje publike. U svojoj 63. sezoni Zagrebački solisti počinju suradnju sa zagrebačkom koncertnom agencijom *Spona Classics* koja će se u sezoni brinuti o tehničko-operativnom aspektu. U umjetničkom pogledu, Solisti će tijekom sezone surađivati s proslavljenom korejskom violončelisticom Meehae Ryo, s kojom će i otvoriti sezonu, te s dva vodeća mlada hrvatska glazbenika – Aljošom Jurinićem i Leonom Košavićem. Među brojnim uglednim nagradama i priznanjima Zagrebačkim solistima ističu se prva nagrada u Mar del Plati (za album *Koncerti 18. stoljeća*), Nagrada Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu UNESCO-a, Medalja *Pablo Casals*, Medalja *Elisabeth Sprague Coolidge* (za izvođenje suvremene glazbe), Nagrada *Vladimir Nazor*, Nagrada *Milka Trnina*, Nagrada *Josip Štolcer Slavenski* za najbolju izvedbu djela hrvatskoga skladatelja, Nagrada *Ivan Lukačić* Varaždinskih baroknih večeri, Nagrada *Villa Manin*, Nagrada grada Zagreba, srebrni kompaktni disk diskografske kuće *Croatia Records*, Orden zasluga za narod sa srebrnim zracima, Plaketa grada Zagreba, sedam hrvatskih diskografskih nagrada *Porin* u različitim kategorijama (uključujući i *Porin* za životno djelo), srebrna plaketa Hrvatske glazbene mladeži, nominacija za nagradu *Latin Grammy*, nagrada *Orlando Grand Prix* za osobite umjetničke doprinose u ostvarenju cjelokupnoga programa Dubrovačkih ljetnih igara... Iz recentne diskografije treba navesti albume *Boris Papandopulo* iz 2014. za njemačku diskografsku kuću *cpo*, *Anima sospesa* iz 2015. u izdanju Croatia Recordsa, *Marc Coppey & Zagreb Soloists*, te *Antonio Janigro & Zagreb Soloists, Works for String Orchestra*, oba u izdanju njemačke diskografske kuće *audite* 2016. godine.

Nazivali su ga „Chopin gitare“ i prema mišljenju mnogih, najveći je gitaristički skladatelj svih vremena. **Agustín Barrios Mangoré** (1885.-1944.) potekao je iz zabitog dijela Paragvaja, malog mjesta u južnom dijelu zemlje, gdje je kao sedmogodišnjak počeo svirati očevu gitaru. U Asunciónu, tijekom srednje škole koju prekida nakon dvije godine, Barrios Mangoré kratko uči klasičnu gitaru, ali u doticaj sa suvremenim glazbenim izričajima dolazi tek nakon preseljenja u Buenos Aires 1910. godine. Ipak, osjećaj izdvojenosti od suvremenih glazbenih trendova i izoliranosti u idiličnom svijetu španjolske gitarske tradicije koji ostaje netaknut disonancama i atonalitetom moderne glazbe, prožimat će njegovo stvaralaštvo i nakon što upozna svijet na nizu turneja i za višekratnih boravaka u Europi. Njegovi su nastupi bili osebujni: nastupao je kao Mangoré, što je bilo ime legendarnog guaranskog poglavice, a crnu kosu ukrašavao je perjem i odijevao domorodačku nošnju, reklamirajući se kao „Paganini gitare iz paragvajске džungle“. Unatoč nedostatku akademskog školovanja, Barrios Mangoré skladao je glazbu visoke kvalitete, unaprijedivši tehniku instrumenta, vodeći je za nekoliko stupnjeva dalje od svojih prethodnika, Fernanda Sora i Francisca Tárrege. Smatra se da je skladao nekoliko stotina skladbi za solo gitaru, od kojih je oko 130 sačuvano u rukopisima ili na njegovim snimkama. Osjećaj iskrenosti, istinitosti, kao i ljepota i sklad oblika, praćena zahtjevnom tehničkom razinom izvedbe, kvalitete su zbog kojih njegove skladbe pripadaju redovitom solističkom gitarističkom koncertnom repertoaru. Za života je svoje skladbe ponajviše je izvodio sam, a nakon njegove smrti (sve do sedamdesetih godina prošloga stoljeća) većina je pala u zaborav. Ponovo ih otkriva i na repertoar postavlja John Williams, zahvaljujući čijim izvedbama i snimkama Barriosove skladbe upoznaju i u programe uvrštavaju gitaristi diljem svijeta. Barrios je njegovao raznolike glazbene interese; zanimali su ga i klasični glazbeni majstori i paragvajska i bogata južnoamerička folklorne glazba.

Sinkopirani ritam i rapsodični razvoj fraze odlike su koje preuzima iz brazilskog *chôroa* i unosi u skladbu **Chôro de saudade**. Popularni stil brazilske glazbe početkom 20. stoljeća, tzv. *chôro* odlikovala je sinkopirana melodija i njezin polifoni tretman u različitim dionicama. Premda *chôro* prvotno znači jecaj ili tužaljka, melodije su često bile poletne i plesnog karaktera, ali u skladbi *Chôro de saudade* Barrios unosi i notu južnoameričke melankolije, koju opisuje teško prevodiva riječ *saudade*, kojom se naziva osjećaj melankolične čežnje i nedostajanja. Skladbu je Barrios prvi put izveo na koncertu 28. studenoga 1929. u Theatru Municipal u Rio de Janeiru, a posvećena je sjećanju na sina njegova dobrog prijatelja.

Veličanstvena tremolo skladba **Un sueño en la floresta** (*San u šumi*) možda je i najteža tremolo skladba na gitarističkom repertoaru, ali zavarat će nas njezino izrazito romantično ozračje i topla melodija, koja prikrija izuzetnu tehničku zahtjevnost, široke hvatove lijeve ruke, duge glazbene fraze, zakučaste prateće linije, virtuozne kadence, pa čak i visoki C, koji traži dvadeseti prag na klasičnoj

gitari s 19 pragova. (Barrios je od brazilskoga graditelja instrumenata Romea Di Giorgija tražio da mu izradi gitaru s 20 pragova.) *Un sueño en la floresta* podiže gitarističku tehniku na sasvim novu razinu, prilično iznad zahtjeva koje postavlja Tárregino *Sjećanje na Alhambru*. Barrios je skladbu napisao 1917., a snimio ju je 1929. godine.

Kao što je Barrios ostao zarobljen u romantičnoj harmoniji i odjecima romantizma u svojoj glazbi, tako je i **Joaquín Rodrigo** (1901.-1999.) svjesno posezao za prošlošću, očaran renesansnim i baroknim napjevima, koje je u nizu svojih skladbi zaodijevao u novo ruho. Renesansni i barokni plesovi i madrigali, prepoznatljivih melodija, često bi mu poslužili kao predlošci za stavke koncerata koje je pisao prema baroknim zakonitostima. Taj barokni *flair* prepoznatljiv je u koncertu *Fantasia para un gentilhombre* koji je temeljen na skladbama španjolskoga skladatelja 17. stoljeća Gaspara Sanza. Od svoje treće godine slijep od posljedica difterije, Joaquín Rodrigo počinje učiti glasovir i violinu sa sedam godina, nakon što je njegov talent prepoznat u Školi za slijepce u Valenciji. Gitari kao instrumentu idealnom za prenošenje svega onoga što je prepoznatljivo španjolsko u glazbi, težio je unatoč tome što je nije svirao i što mu je prvi instrument bio glasovir. Njegov životni i stvaralački vijek obuhvatio je cijelo 20. stoljeće, a velikim je opusom kojim ujedinjuje žanrove, od glazbe za pozornicu (opera, balet, film), za solistički glasovir, komornu glazbu i vokalno-instrumentalne skladbe, neumorno slavio španjolsku glazbu. Godine 1939., dok je živio u Parizu, napisao je svoje najuspješnije djelo i do danas jedno od najizvođenijih djela za gitaru – *Concierto de Aranjuez*.

Premda je napisao niz koncerata za različite instrumente, koji uključuju jedan za dvije gitare, jedan za četiri gitare te koncerte za flautu, violinu, violončelo i harfu, solističkoj gitari vratio se samo u još jednom koncertu, **Fantasia para un gentilhombre za gitaru i orkestar**, koji je 1954. napisao za španjolskoga gitarističkog virtuozu Andrésa Segoviju, koji je skladbu praisveo 1958. u San Franciscu sa Simfonijskim orkestrom San Francisca pod ravnanjem Enriquea Jorde. Tematski materijal pronašao je Rodrigo u skladbama majstora španjolske barokne gitare Gaspara Sanza. Kako je rekao, smatrao je da je „jedino dostojno Segovije bilo postaviti ga uz još jednoga velikoga gitarista i skladatelja, rođenoga u 17. stoljeću, dvoranina na dvoru Filipa IV., Gaspara Sanzu“. Rodrigo pojašnjava: „Savjetovao sam se sa Segovijom, koji je odobrio plan, ali me prije toga upozorio na poteškoće u realizaciji, govoreći da ću morati raditi s vrlo kratkim temama.“ Rodrigo preuzima teme iz Sanzove *Instrucción de música sobre la guitarra española*, odnosno udžbenika za španjolsku gitaru. Četiri stavka nose nazive koji upućuju na španjolske barokne plesove ili kontrapunktske oblike. Glavna odrednica Rodrigova pisanja je raspodjela melodijskih fraza između gitarske i orkestralnih, koje su u formi „pitanja i odgovora“. I u originalnoj verziji skladbe za gitaru i simfonijski orkestar

Rodrigo zadržava atmosferu intimnosti u kojoj se gitara ne mora nadjačavati s orkestrom, već prirodno čujno izvire iz blagih dinamika i mekih tekstura orkestra, u kojemu Rodrigo naizmjenice primjenjuje pojedinačne orkestralne sekcije. Prvi stavak *Villano y recercar* počinje ulomkom *Villano*, plesom koji se mogao i pjevati. Melodiju u dvodijelnoj mjeri počinju gudači nad akordima gitare, koja preuzima melodiju i ukrašava je. Kad ne svira melodiju, gitara donosi elaboriranu ukrašenu pratnju različitim orkestralnim sekcijama. Variranje i delikatno ukrašavanje melodijskih segmenata u različitim gitarsko-orkestralnim, odnosno gitarsko-orguljskim teksturama, u kojima orgulje imitiraju orkestralne grupe, prati barokno načelo gradnje stavka. Kontrastni drugi dio stavka *ricercar* građen je u tehnici imitacije, polifone forme koja u baroku prethodi obliku fuge. *Españoleta y fanfarría de la caballería de Nápoles* (Espanjoleta i fanfare napuljske konjice) počinje lirskom temom *Españolete*, s bogatom pratnjom gudača. Kontrastni središnji dio brzog je tempa, a prate ga disonantni akordi gitare, dok drveni puhači imitiraju arhaične fanfare. Stavak završava povratkom lirske teme *Españolete*. Treći stavak, *Danza de las hachas* (Ples sjekira), razvija se u otmjenom, odrješitom pokretu u kojem se izmjenjuju orkestralne grupe i ukrašeni varirani ulomci solističke gitare, striktnog pokreta i isticanja, koji nas vraćaju u plesne dvorane renesansnih dvorova. Nakon toga kratkog stavka, slijedi zaigrani i opušteniji *Canario*, u stilu narodnog plesa koji potječe s Kanarskih otoka, s mekšom izmjenom boja i ležernijim prijelazima u kojima se gitarska sola meko pretapaju s orkestralnim ulomcima. Potkraj stavka Rodrigo razvija raskošnu kadencu za gitaru i napokon instrumentu daje oduška, razvijajući njezin zvuk iz dotada odmjerenih, elegantnih linija u zgusnut buket završnih *arpeggia* i akordâ.

Nedostižna ljepota melodije, elegancija oblika, harmonijsko bogatstvo i raznolikost tekstura tek je štur pokušaj uvoda u opus koji je označio vrhunac razdoblja bečke klasike, koji je stopio tradicije talijanskog opernog i austrijskog i njemačkog instrumentalnog glazbenog naslijeđa, koji je podjednako uhu ugodan i izazovan, i danas kao što je bio i onda kad je nastao. **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756.-1791.) tijekom života uspio je izvući maksimum iz svih postojećih žanrova i ostaviti trajna repertoarna djela, i za različite instrumentalne soliste, simfonijske orkestre, komorne sastave, i za operne umjetnike. Njegova glazba u stanju je u jednoj frazi u savršenoj ravnoteži donijeti različite osjećaje i zadovoljiti najrazličitije težnje ljudske prirode. Kako je točno napisao Nicholas Kenyon u svojem novom *Faberovu kratkom vodiču za Mozarta*, „ostali veliki skladatelji izrazili su životne ekstreme: prihvaćanje, očaj, senzualno zadovoljstvo, sumornu prazninu..., ali samo kod Mozarta sve te emocije koegzistiraju u okviru samo jedne kratke fraze“. Te emocije, asocijacije, dubine, ali i površnosti ljudske duše, Mozart je, u skladu s galantnim okvirima stila bečke klasike, uspijevao izraziti najčešće u skladbama osnovnog durskog tonaliteta. Tek je tridesetak skladbi

iz njegova golemog opusa od šestotinjak, pa i više, djela pisano u osnovnom molском tonalitetu.

Jedna od njih je **Sonata za glasovir u a-molu, br. 8, K. 310**, djelo dominantno dramatičnog i tragičnog zvuka, rijetkog u Mozartovu opusu, ujedno tek jedna od dviju sonata za glasovir u molском tonalitetu među njegovih šesnaest sonata za glasovir solo. Napisao ju je netom nakon majčine smrti, u srpnju 1778. godine. Vijest o njezinoj smrti zatekla ga je nakon povratka s putovanja u Mannheim i Pariz, kamo ga je otac poslao da potraži posao. Sonate je Mozart improvizirao otkad je bio dijete. U njegovo se doba taj oblik još nije posve afirmirao, a i glasovir kao instrument još nije imao sonornu snagu i bogatstvo kakvo imaju kasnije verzije instrumenta. Mozart je zato prve sonate za glasovir zapisao relativno kasno, objavivši prvi niz od šest sonata tek 1775. Na materijal *Osme sonate u a-molu* utjecao je Mozartov boravak u Parizu, gdje je djelovao Johann Schobert, čije je sonate Mozart svirao otkad je kao dijete posjećivao Pariz i čije je stavke obrađivao u svojim djelima. Schobertove romantične tendencije, primjena kromatike i naglih kontrasta vjerojatno su utjecale na Mozarta u ovoj sonati u kojoj se pojavljuju upravo te karakteristike, a o tome svjedoči i izravan citat jedne Schobertove sonate u sporom stavku. Intenzivan nemir prožima prvi stavak, u kojemu je melodija građena na frazama s punktiranim ritmom i praćena je ponavljanim akordima. Manje napetosti Mozart unosi u drugu temu koja donosi brze nizove tonova, nad istom idejom pratnje s ponavljanim akordima. Harmonija se ispunjava disonancama, posebno u razvojnom dijelu prvog stavka, kao i u središnjem odjeljku sporog stavka. Tu se pak vraćamo na sigurno, poznato područje, gdje nježnu melodiju u F-duru oplemenjuje uporabom Albertinskog basa u pratnji, dok u središnjem dijelu galantnu melodiju s karakterističnim trilerom pretvara u kromatsku harmonijsku progresiju nad prijetećom *staccato* pratnjom. Finale *Presto* ispunjen je lakim figurama koje su u opreci s molским harmonijskim sjenčanjem i pratnjom koja unosi nepravilnost i nemir, a onda nas Mozart tek nakratko iznenadi epizodom u folklornom stilu *musette*.

Uz to što je bio slavan skladatelj, **Antonio Vivaldi** (1678.-1741.) bio je diljem Europe poznat kao virtuoz na violini, a nešto manje kao majstor sviranja lutnje i mandoline. Suvremenici su ga često više cijenili kao violinista nego kao skladatelja. Ipak, u svojem golemom opusu, koji obuhvaća nekoliko vrsta sonata, koncerte za različite sastave i solističke instrumente, simfonije, crkvene glazbene vrste, kantate, serenade i opere, Vivaldi je bio neobično originalan, inovativan, raznolik i tako plodan skladatelj da je uspio mnoge od vlastitih skladateljskih inovacija nametnuti kao pravilo svojega doba te postaviti temelje razvoju niza glazbenih vrsta, ponajprije solističkog koncerta i simfonije. Ekscentričan i nimalo skroman, bio je prepoznat kao najveći violinski virtuoz svojega doba, a kao za violinu, idiomatski je znao pisati i za druge instrumente.

Među više od pet stotina koncerata napisao je samo jedan **Koncert za mandolinu i gudače u C-duru, RV 425**, koji se često može čuti i u obradi za gitaru i gudače. Pisanje za solistički instrument u ovom slučaju nije zahtjevno, ali je atraktivno. Mandolina (odnosno gitara) u stalnom je kontrastu s gudačima, koji iznose *ritornello* građen na jednostavnom materijalu rastvorenih oktava i kvinti. Solist razvija materijal vodeći u nove tonalitete, među kojima sasvim rijetki posjet molskom ozračju donosi osvježanje od mediteranske vedrine koja vlada prvim stavkom. Punktirani ritam u iznošenju melodije solističkog instrumenta, koja opisuje rastavljene akorde, praćen je prepoznatljivom Vivaldijevom *pizzicato* pratnjom u gudačima na početku drugog stavka. Ovaj stavak podsjetit će nas na ozračje *Godišnjih doba*, koncerata za violinu koji su nastali iste, 1725. godine kad i ovaj koncert. Melankolično raspoloženje molskog stavka postiže sporim trzanjem melodije, uz rijetko postavljene prateće akorde gudača. *Pizzicato* gudača u *ritornellu* na početku *Allegra* dopunjuje solo mandoline koja obrće materijal *ritornella*, a poslije se stapa s gudačima koji nastavljaju u prepoznatljivoj Vivaldijevoj *pizzicato* maniri. Vivaldi se igra, vodeći mandolinu kroz različite varijacije, razrađujući melodiju i uvodeći sinkopirano naglašavanje, koje odaje glazbene veze Venecije s Dalmacijom i slavenskom glazbom.

Jedini Vivaldijev koncert za lutnju, katalogiziran u Ryomovu katalogu Vivaldijevih djela kao **Koncert za lutnju i gudače u D-duru, RV 93**, vrlo se lako transkribira i za gitaru i kao takav se podjednako često izvodi. I ovaj koncert napisan je u trostavačnoj formi (koju Vivaldi ne ustanovljuje, ali u njegovu golemom opusu ona postaje pravilo baroknog koncerta), u kojoj dva živahna vanjska stavka uokviruju mirni, ariji sličan srednji stavak. U pravilu jednostavna organizacija forme i osnovnog tematskog materijala omogućavala je Vivaldiju beskonačne varijacije, u kojima je *ritornello* izmjenjivao s razrađenijim glazbenim odjeljcima solističkog instrumenta, rijetko se striktno držeći vlastitih zadanih okvira, krateći *ritornella*, ispreplićući i nadovezujući na njih solističke ulomke, vodeći ih kroz različite tonalitete, uživajući u sekvencama i naglo ih prekidajući u neočekivanom trenutku. Poletni, razigrani, gusti nizovi tonova u prvom stavku opreku doživljavaju u izbalansiranom jednostavnom pokretu duge pjevnne melodije koju trzalački instrument gradi nad izdržanim tonovima gudača u polaganom stavku. I tom melodijom dominira punktirani ritam specifičan u Vivaldijevu opusu. Melankolično prebiranje po žicama iščezava u vedrom nizu plesnih triola posljednjega stavka, koje teku u neprekidnom ujednačenom pokretu oživljenom inovativnim harmonijama. U tom vrlo lijepom koncertu, koji odiše intimnošću nježnog zvuka trzalačkog instrumenta, Vivaldi istražuje kontraste i sličnosti u boji i zvučnosti krhkijeg solističkog instrumenta i sonornijeg gudačkog korpusa u pratnji.

Nakladnik: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
Za nakladnika: Dražen Sirišćević, ravnatelj
Producentica programa: Ana Boltužić
Urednica: Ana Boltužić
Autorica teksta: Zrinka Matić
Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Marija Korotaj
Tisak: Intergrafika TTŽ d. o. o., Zagreb
Naklada: 650 primjeraka
Cijena: 20 kuna
www.lisinski.hr

Fotograf: Atdhe Mulla

LISINSKI
ARIOSO
GLAS ZA
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

30. OŽUJKA 2017.

PIOTR BECZAŁA tenor

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Ivo Lipanović, dirigent

Arije i orkestralni ulomci i iz opera Giuseppea Verdija (*Krabuljni ples*, *Luisa Miller*, *Sicilijanske večernje*, *Aida*), Giacoma Puccinija (*Tosca*, *Vile*), Georgesa Bizeta (*Carmen*), Julesa Masseneta (*Werther*, *Thaïs*), Francesca Cilèe (*Adriana Lecouvreur*), Antonina Dvořáka (*Rusalka*)

Cijene ulaznica: 190, 210, 230 kn

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

8. TRAVNJA 2017.

AVE GOUNOD!

Simfonijski orkestar i Zbor Muzičke akademije
Akademija dramske umjetnosti
Akademija likovnih umjetnosti
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Tomislav Fačini dirigent

Izvrсна i već tradicionalna suradnja Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog s Muzičkom akademijom Sveučilišta u Zagrebu rezultat će još jednom uistinu raretetnom izvedbom velikog vokalno-instrumentalnog djela na pozornici *Lisinskog*. U prigodi svečanog obilježavanja stogodišnjice Medicinskog fakulteta u Zagrebu, na programu je, koliko nam je poznato, prva izvedba u Hrvatskoj oratorija *Mors et Vita* (Smrt i život) za soliste, zbor i orkestar francuskog romantičarskog skladatelja Charlesa Gounoda. Skladba je zamišljena kao trilogija, nadahnuta je i raskošnim glazbenim jezikom povezanim spojem tradicije velikih rekvijema i meditativnih kantata i oratorija sakralno-duhovne tematike i izričaja.

Cijene ulaznica: 80, 120, 140 kn

LISINSKI
ARIOSO
GLAS ZA
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

EKATERINA
SIURINA
sopran
CHARLES
CASTRONOVO
tenor

24. TRAVNJA 2017.

Zagrebačka filharmonija
Tonči Bilić, dirigent

Jedna od odlika velikih opernih pjevača je i ona tajnovita kemija koju sa svojim partnericama i partnerima stvaraju na pozornici, a katkad ljubav i strast među njima postaje i dio njihovih života. Rуска sopranistica Ekaterina Siurina i američki lirski tenor Charles Castronovo zasebno su izgradili velike karijere koje ih danas čine mamcem za publiku najvećih svjetskih opernih kuća. Ali kad pjevački par svoju umjetničku suradnju okruni i brakom, njihovi se talenti i snage na osobito čudesan način nadopunjuju i umnažaju. Upravo su zato Siurina i Castronovo jedan od najizvršnijih opernih parova današnjice. Svoju će magiju na pozornici Lisinskog predstaviti uz orkestar Zagrebačke filharmonije u još jednoj blistavoj gala-večeri druge sezone ciklusa *Lisinski arioso*.

Cijene ulaznica: 190, 210, 230 kn

LISINSKI
ARIOSO
GLAS ZA
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

7. SVIBNJA 2017.

BO SKOVHUS bariton

Stefan Vladar glasovir

Za razliku od opere, gdje veliki pjevači blistaju usred velikih orkestralnih partitura uz pomoć kazališne čarobne mašinerije, umjetnost solo popijevke asketska je disciplina, svetište u koje i najveći pjevači ulaze sa strahopoštovanjem. *Lied* je posljednja i najteža provjera muzikalnosti, kreativnosti, umjetničke uvjerljivosti i umjetničke posvećenosti najvećih glásova. Veliki danski bariton Bo Skovhus i fantastični austrijski pijanist Stefan Vladar već su godinama na tom polju jedan od najboljih svjetskih tandema. Osobito izvedbom čudesne Schubertove *Lijepo mlinarice*, publiku ostavljaju bez daha, a kritiku bez riječi. Recital te dvojice umjetnika stoga će biti osobit doživljaj u novoj sezoni ciklusa *Lisinski arioso*.

Cijene ulaznica: 190, 210, 230 kn

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

GRAD ZAGREB

PEUGEOT

Zagreb
moj grad

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ | INVALUABLE EXPERIENCE